





Aan het College van Gedeputeerde Staten  
van de provincie Zeeland  
Postbus 165  
4330 AD Middelburg

uw kenmerk  
nr. 465 Milieubeheer bur. B&A

uw brief  
31 maart 1992

ons kenmerk  
U770-92/CI/sb/415-28

onderwerp  
richtlijnenadvies m.e.r.  
baggerspeciebergings Hansweert

Utrecht,  
22 mei 1992

Geacht College,

Met bovenvermelde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) baggerspeciebergings Hansweert. Het MER zal worden opgesteld ten behoeve van de vergunningverlening krachtens de Afvalstoffenwet inzake het oprichten van een definitief bergingsdepot voor verontreinigde specie uit de havens van de Oosterschelde en "schone" specie die is vrijgekomen bij de reconstructiewerkzaamheden van het Kanaal door Zuid-Beveland, in de voormalige buitenhaven te Hansweert. De door U in een eerder stadium verleende Afvalstoffenwetvergunning is door de Raad van State vernietigd omdat er geen MER bij dit besluit was overlegd.

Hierbij bied ik u, overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, het richtlijnenadvies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage aan. Voor de inhoud van dit advies verwijs ik u naar de samenvatting, waarin in overeenstemming met de onderwerpen die volgens de Wabm ten minste in een MER moeten worden behandeld, de belangrijkste punten uit het advies bijeen gebracht zijn.

Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende:

In het onderhavige geval is sprake van een reeds voltooide activiteit. Het ten onrechte niet uitvoeren van m.e.r. en de daarop volgende rechterlijke correctie, mogen er niet toe leiden dat om deze reden met een beperkter m.e.r. kan worden volstaan. Anderzijds moet de beschrijving in het MER van de alternatieven en gevolgen wel zinvol zijn. Bij het opstellen van dit advies voor richtlijnen heeft de Commissie daarom getracht om die aspecten naar voren te brengen die aan deze m.e.r.-procedure een toegevoegde waarde kunnen geven. Naar de mening van de Commissie moet deze toegevoegde waarde worden gezocht in de ontwikkeling van

varianten die betrekking hebben op een doelmatig gebruik van het depot en op de afwerking, de nazorg en het beheer van het depot. De Commissie sluit namelijk niet uit dat in het onderhavige geval niet is voldaan aan de eisen (IBC-criteria), welke worden gesteld aan de inrichting van een depot, bestemd voor de kwaliteit specie zoals hier is verwerkt. In dat geval zullen alsnog aanvullende voorzieningen moeten worden toegepast.

De Commissie acht het van groot belang dat reeds in dit stadium een goede monitoring plaatsvindt naar veranderingen in de milieukwaliteit als gevolg van de aanwezigheid van het depot. De resultaten van de metingen kunnen in het MER worden verwerkt, zodat varianten op het gebied van extra voorzieningen op hun waarde kunnen worden getoetst. U heeft dan een eerste inzicht in de eventuele milieugevolgen van het huidige depot en de maatregelen om deze milieugevolgen tegen te gaan respectievelijk te beheersen.

De Commissie heeft getracht om met dit advies een bijdrage te leveren aan het tot stand komen van de richtlijnen voor het MER. Zij zal dan ook gaarne vernemen op welke wijze U gebruik wilt maken van haar aanbevelingen.



dr. H. Cohen,  
voorzitter van de Commissie  
voor de m.e.r.

Advies voor richtlijnen  
voor de inhoud van het  
milieu-effectrapport  
Baggerspecieberging  
Hansweert

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne over de richtlijnen voor het milieu-effectrapport over Baggerspecieberging Hansweert.

Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,

de werkgroep m.e.r. Baggerspecieberging Hansweert

de secretaris



ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter



dr. H. Cohen

Utrecht, 22 mei 1992

## INHOUDSOPGAVE

	Pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN	5
2.1 Achtergrond en probleemstelling	5
2.2 Beleidsuitgangspunten	6
2.3 Besluitvormingsprocedures	7
3. ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Referentie	8
3.2.1 Herkomst, samenstelling, hoeveelheid	8
3.2.2 Uitvoering en inrichting	9
3.2.3 Afwerking, beheer en nazorg	10
3.3 Alternatieven	11
4. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE AUTONOME ONTWIKKELING	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Abiotische aspecten	12
4.3 Landschap, bodemgebruik	13
4.4 Overige aspecten	13
4.5 Autonome milieu-ontwikkelingen	13
5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	14
5.1 Algemeen	14
5.2 Bodem en grondwater	15
5.3 Waterbodem en oppervlaktewater	15
5.4 Luchtverontreiniging	16
5.5 Woon- en leefmilieu en externe veiligheid	16
5.6 Landschap, bodemgebruik	16
5.7 Overige gevolgen	16
6. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN/VARIANTEN TEN AANZIEN VAN HET MILIEU	16
7. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	17
8. SAMENVATTING EN PRESENTATIE VAN HET MER	18

## BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 31 maart 1992 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking in de Staatscourant d.d. 15 april 1992.
3. Projectgegevens.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
5. Chemische en Fysische samenstelling.

Naast deze varianten dient een meest milieuvriendelijk alternatief te worden beschreven. De beschouwde varianten dienen realiteitswaarde te bezitten. (Hoofdstuk 3).

De bestaande situatie en de autonome ontwikkelingen dienen in het MER te worden beschreven. Hierbij dient de huidige situatie als uitgangspunt. Voor wat betreft de beschouwing over het gedrag van verontreinigingen dient echter ook de situatie te worden behandeld voorafgaand aan de inrichting van het depot.

Als studiegebied wordt aangemerkt de locatie in ruime zin en de aangrenzende gebieden die door het depot en de varianten kunnen worden beïnvloed. Aandacht dient te worden besteed aan de abiotische aspecten, het landschap en het bodemgebruik en de mate waarin de directe bewoonde omgeving hinder ondervindt. Globaal dienen de in het gebied aanwezige natuurwaarden te worden beschreven. (Hoofdstuk 4).

In het MER moeten de gevolgen voor het milieu worden beschreven, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in de fase van definitieve inrichting en de fase van nazorg. Nadruk moet komen op die gevolgen die (nagenoeg) onomkeerbaar zijn en per alternatief/variant verschillen. De gebruikte voorspellingsmethoden, modellen en gegevens dienen te worden gemotiveerd en gedocumenteerd. Onzekerheden en onnauwkeurigheden moeten worden aangegeven. Prioriteit bij de beschrijving gaat uit naar de gevolgen van uit de specie mogelijk vrijkomende stoffen. Hierbij dient te worden ingegaan op de gevolgen voor bodem en grondwater, waterbodem en oppervlaktewater, luchtverontreiniging, woon- en leefmilieu en externe veiligheid en landschap en bodemgebruik. (Hoofdstuk 5).

De alternatieven en varianten dienen aan de hand van toetsingscriteria met elkaar en met de (autonome) ontwikkeling te worden vergeleken. Per relevant aspect moet een voorkeur worden aangegeven. (Hoofdstuk 6).

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. In het evaluatieprogramma dat bevoegd gezag te zijner tijd in het kader van m.e.r. zal moeten opstellen, kan worden ingegaan op deze kennisleemten. Het bestaande evaluatie- en monitoringsprogramma kan hierbij als uitgangspunt dienen. In het programma kan worden ingegaan op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. (Hoofdstuk 7).

Het MER moet voor een algemeen publiek leesbaar en begrijpbaar zijn. Achtergrondinformatie dient zoveel mogelijk te worden opgenomen in bijlagen bij het MER. Het MER dient als een zelfstandig stuk herkenbaar te zijn. Een samenvatting is onderdeel van het MER en dient een afspiegeling van de inhoud van het MER te zijn. In de samenvatting verdient met name de vergelijkende beoordeling van de alternatieven, mede tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid, de aandacht. (Hoofdstuk 8).

Naast deze varianten dient een meest milieuvriendelijk alternatief te worden beschreven. De beschouwde varianten dienen realiteitswaarde te bezitten. (Hoofdstuk 3).

De bestaande situatie en de autonome ontwikkelingen dienen in het MER te worden beschreven. Hierbij dient de huidige situatie als uitgangspunt. Voor wat betreft de beschouwing over het gedrag van verontreinigingen dient echter ook de situatie te worden behandeld voorafgaand aan de inrichting van het depot.

Als studiegebied wordt aangemerkt de locatie in ruime zin en de aangrenzende gebieden die door het depot en de varianten kunnen worden beïnvloed. Aandacht dient te worden besteed aan de abiotische aspecten, het landschap en het bodemgebruik en de mate waarin de directe bewoonde omgeving hinder ondervindt. Globaal dienen de in het gebied aanwezige natuurwaarden te worden beschreven. (Hoofdstuk 4).

In het MER moeten de gevolgen voor het milieu worden beschreven, waarbij onderscheid kan worden gemaakt in de fase van definitieve inrichting en de fase van nazorg. Nadruk moet komen op die gevolgen die (nagenoeg) onomkeerbaar zijn en per alternatief/variant verschillen. De gebruikte voorspellingsmethoden, modellen en gegevens dienen te worden gemotiveerd en gedocumenteerd. Onzekerheden en onnauwkeurigheden moeten worden aangegeven. Prioriteit bij de beschrijving gaat uit naar de gevolgen van uit de specie mogelijk vrijkomende stoffen. Hierbij dient te worden ingegaan op de gevolgen voor bodem en grondwater, waterbodem en oppervlaktewater, luchtverontreiniging, woon- en leefmilieu en externe veiligheid en landschap en bodemgebruik. (Hoofdstuk 5).

De alternatieven en varianten dienen aan de hand van toetsingscriteria met elkaar en met de (autonome) ontwikkeling te worden vergeleken. Per relevant aspect moet een voorkeur worden aangegeven. (Hoofdstuk 6).

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. In het evaluatieprogramma dat bevoegd gezag te zijner tijd in het kader van m.e.r. zal moeten opstellen, kan worden ingegaan op deze kennisleemten. Het bestaande evaluatie- en monitoringsprogramma kan hierbij als uitgangspunt dienen. In het programma kan worden ingegaan op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen. (Hoofdstuk 7).

Het MER moet voor een algemeen publiek leesbaar en begrijpbaar zijn. Achtergrondinformatie dient zoveel mogelijk te worden opgenomen in bijlagen bij het MER. Het MER dient als een zelfstandig stuk herkenbaar te zijn. Een samenvatting is onderdeel van het MER en dient een afspiegeling van de inhoud van het MER te zijn. In de samenvatting verdient met name de vergelijkende beoordeling van de alternatieven, mede tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid, de aandacht. (Hoofdstuk 8).



## 1. INLEIDING

Op 10 januari 1989 hebben Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland een Afvalstoffenwetvergunning verleend aan Rijkswaterstaat directie Zeeland voor de aanleg van een bergingsdepot voor 180.000 m<sup>3</sup> verontreinigde baggerspecie in de voormalige buitenhaven te Hansweert. De capaciteit van het op te richten depot bedroeg 1.000.000 m<sup>3</sup>. Naast de vervuilde baggerspecie zou 810.000 m<sup>3</sup> "schone" specie, die bij de reconstructiewerken van het Kanaal door Zuid-Beveland zou vrijkomen, worden geborgen.

Tegen de vergunningverlening is beroep aangetekend. Op 14 augustus 1991 is de vergunning door de Raad van State op formele gronden vernietigd. Het depot moet worden beschouwd als inrichting als bedoeld in art. 31 van de Afvalstoffenwet. Voor de oprichting van een inrichting als bedoeld in art. 31 van de Afvalstoffenwet dient de procedure voor milieu-effectrapportage (m.e.r.) te worden doorlopen, indien de capaciteit meer dan 500.000 m<sup>3</sup> bedraagt. Het depot te Hansweert heeft een capaciteit van 1.000.000 m<sup>3</sup>. Bij de aanvraag van de vergunning is geen m.e.r.-procedure doorlopen en daarom is de vergunning ten onrechte verleend.

Het storten van de verontreinigde specie was echter al in juli 1990 voltooid. Inmiddels wordt het depot afgewerkt.

Om alsnog een vergunning ingevolge de Afvalstoffenwet te verkrijgen is een m.e.r.-procedure gestart. Het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland treedt op als bevoegd gezag. Initiatiefnemer is Rijkswaterstaat directie Zeeland.

Per brief van 31 maart 1992 (zie bijlage 1), verzochten Gedeputeerde Staten van Zeeland de Commissie voor de milieu-effectrapportage te adviseren over de te geven richtlijnen inzake de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER). Met de openbare bekendmaking van het voornemen in de Staatscourant van 16 april 1992 (zie bijlage 2), is de procedure formeel van start gegaan.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder 'de Commissie' genoemd. De samenstelling van de werkgroep en de belangrijkste gegevens over het project zijn opgenomen in bijlage 3.

Een m.e.r.-procedure wordt doorlopen ten behoeve van een weloverwogen besluitvorming over een voorgenomen activiteit. In een MER dient daarom onder andere de doelstelling achter een voorgenomen activiteit te worden beschreven. Dit dient ter motivatie van de mogelijke opofferingen die een activiteit van het milieu vraagt. Het bevoegd gezag kan dan een afweging maken of het doel dat met het voornemen wordt bereikt ook inderdaad deze opofferingen waard is.

In het onderhavige geval is sprake van een reeds voltooide activiteit. Een afweging over de wenselijkheid van deze activiteit of over de wijze waarop deze activiteit zou moeten vormkrijgen, heeft reeds plaatsgevonden.

Het ten onrechte niet uitvoeren van een m.e.r. en de daarop volgende rechterlijke correctie mogen er niet toe leiden dat met een beperkter m.e.r. kan worden volstaan. Anderzijds moet de beschrijving in het MER van alternatieven en gevolgen wel zinvol zijn. Het reeds uitgevoerd zijn van de activiteit brengt met zich mee dat meer inzicht bestaat in de gevolgen van de activiteit en de juistheid van de vóór de uitvoering van de activiteit gemaakte inschattingen. Voor de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven kan dit gevolgen hebben. Zo zal meer aandacht kunnen worden gegeven aan inrichtingsalternatieven. Verder kan, op grond van de reeds opgedane ervaringen, meer uitgebreid de evaluatie achteraf van de gevolgen van de activiteit worden beschreven.

Volgens het Besluit m.e.r. dienen een aantal onderwerpen in het MER te worden behandeld. De Commissie zal dan ook op al deze onderwerpen ingaan. In het advies is de volgorde aangehouden van onderwerpen, zoals die volgens art. 41j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) moeten worden behandeld.

De Commissie gaat in dit advies uit van de huidige situatie. Voor wat betreft de onderwerpen uit het Besluit m.e.r. die betrekking hebben op de doelstelling achter en de beschrijving van de voorgenomen activiteit zal zij vragen om de afwegingen te schetsen die hebben geleid tot de inrichting van het depot te Hansweert. Daarnaast geeft de Commissie aan in welke richting alternatieven kunnen worden ontwikkeld, die een invulling kunnen geven aan het te nemen besluit.

Aan de inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen, is in dit advies voor de richtlijnen aandacht geschonken (zie bijlage 4). -

## 2. PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

### 2.1 Achtergrond en probleemstelling

In het MER dient de historie die is voorafgegaan aan de realisering van het depot te Hansweert te worden geschetst. In deze schets dienen de volgende aspecten te worden behandeld:

- . de noodzaak voor het oprichten van een bergingsdepot;
  - de problematiek die ten grondslag ligt aan het vrijkomen van alle specie, zowel de "schone" als de verontreinigde specie;
  - de reinigingsmethoden die zijn toegepast en het succes van deze methoden;
  - de keuze voor bergen in plaats van anderszins verwerken van vrijgekomen verontreinigde specie (180.000 m<sup>3</sup>);
  - de keuze voor bergen in plaats van anderszins toepassen van "schone" specie (810.000 m<sup>3</sup>);
  - de keuze voor definitief bergen;
- . de herkomst, hoeveelheid en kwaliteit van de te bergen specie;
- . de keuze om de bergingscapaciteit te benutten voor verontreinigde specie samen met schone specie respectievelijk de doelmatigheid (werk met werk maken respectievelijk kostbare voorzieningen) van de gezamenlijke berging van verontreinigde en schone specie in één depot;
- . de keuze voor situering van het depot te Hansweert;
  - baggerzwaartepunt;
  - capaciteit;
  - aanwezigheid van woonbebouwing;
  - aanwezigheid van ecologische waarden;
  - de planologische inpassing (van het afgewerkte) depot;
  - mogelijkheid tot het creëren van een depot dat voldoet aan de IBC-criteria.

In maart 1988 is een interimrapportage uitgebracht door een in 1986 opgerichte werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van Rijkswaterstaat directie Zeeland, provincie Zeeland, waterschappen, inspectie milieu, directie landbouw, natuur en openluchtrecreatie, gemeenten en havenschappen. Deze was ingesteld ten behoeve van de opstelling van een beleidsplan voor de aanpak van de toenemende problematiek op het gebied van de verontreiniging van waterbodems en de berging van baggerspecie in de provincie Zeeland. In deze rapportage wordt onder andere ingegaan op de drie beleidsuitgangspunten voor de drie hoofdonderdelen van het op te stellen beleidsplan, te weten:

- . preventie;
- . sanering;
- . verwerking van baggerspecie die vanwege nautische, waterhuishoudkundige of milieu-overwegingen verwijderd moet worden.

Ten behoeve van de uitwerking van dit laatste onderdeel is op 14 september 1989 een m.e.r.-procedure gestart.

Bij de onderhavige m.e.r. dient te worden aangegeven waarom het depot te Hansweert is gerealiseerd, voorafgaand aan vaststelling van het beleidsplan en het afronden van de hiervoor gestarte m.e.r. Tevens moet worden beschreven in welke mate tegemoet is gekomen aan de in de interimrapportage behandelde hoofdonderdelen.

## 2.2 Beleidsuitgangspunten

Het MER moet ingaan op relevante door de overheid vastgelegde bestaande of in ontwikkeling zijnde regelgeving en plannen, die invloed uitoefenen op of beperkingen opleggen aan het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld.

Hierboven is al opgemerkt dat de samenhang van de ondernomen activiteit met de interimrapportage ten behoeve van het beleidsplan van de Provincie moet worden aangegeven.

Verder dient in het MER te worden beschreven hoe de gerealiseerde inrichting past in bestaande plannen en in regelgeving. Voor alternatieven op het gebied van verdere verwerking, nazorg en afwerking moet worden aangegeven in hoeverre zij (beter) bij de plannen en regels aansluiten. Ingegaan kan worden op bijvoorbeeld:

plannen op basis van de Wet ruimtelijke ordening, milieubeleidsplannen en -programma's (zoals streekplan, bestemmingsplan, NMP (+), Derde nota waterhuishouding, provinciaal grondwaterbeschermingsplan, provinciale milieubeleidsplannen).

maximaal toelaatbare emissies en concentraties op basis van bestaande vergunningen (WVO);

relevante wettelijke regelingen en daarbij behorende besluiten, richtlijnen, circulaires en overeenkomsten (zoals de Afvalstoffenwet, Wet chemische afvalstoffen, Wet bodembescherming, Wet indijking en droogmakerijen).

Aan de hand van plannen, programma's en regelgeving dienen concrete beoordelingscriteria te worden afgeleid, waaraan de in het MER uit te werken alternatieven en varianten kunnen worden getoetst.

## 2.3 Besluitvormingsprocedures

In de startnotitie is uitgebreid aandacht besteed aan de gang van zaken rondom de vergunningverlening inzake de Afvalstoffenwet.

In het MER hoeft daarom alleen te worden vermeld wat de formele gronden zijn geweest voor de vernietiging van de verleende Afvalstoffenwetvergunning.

Wel dient in het MER te worden aangegeven welke andere besluitvormingsprocedures zijn doorlopen ten behoeve van de realisering van het depot en in hoeverre eventueel verleende vergunningen naast de vergunning inzake de Afvalstoffenwet voor het realiseren van de te beschrijven inrichtingsalternatieven mogelijkterwijs dienen te worden aangepast.

De Commissie vraagt aandacht voor de mogelijkheid dat andere m.e.r.-plichtige vergunningen vereist zijn. Uit de startnotitie blijkt dat het MER niet wordt opgesteld voor een vergunning krachtens de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (WVO). Het is echter denkbaar dat de huidige WVO-vergunning naar aanleiding van de inhoud van het MER zal moeten worden gewijzigd. De Commissie adviseert daarom het MER nu ook voor de eventueel te verlenen WVO-vergunning op te stellen, zodat wordt voorkomen dat een situatie ontstaat waarin het MER achteraf onvoldoende informatie blijkt te bevatten voor een WVO-vergunningaanvraag <sup>1</sup>.

In het MER moet worden beschreven volgens welke tijdsplanning het besluit naar verwachting zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn.

---

1 Zie tevens inspraakreactie 1, bijlage 4.

